

Reactie internetconsultatie ‘Aanpassing fonds voor gemene rekening’

Amsterdam, 2 februari 2026

Geachte heer/mevrouw,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de NOB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie ‘Aanpassing fonds voor gemene rekening’ (hierna: de internetconsultatie) en geeft hierbij graag een reactie.

De internetconsultatie betreft een conceptwettekst en toelichting waarmee de definitie van het fgr wordt aangepast en de invoering van een optionele afmeldregeling voor het fgr. Dit voorstel beoogt twee knelpunten te adresseren die bij de uitvoering van de Motie van Eijk zijn opgekomen.

Met haar reactie wil de NOB bijdragen aan de ontwikkeling van goede wetgeving die rechtszekerheid en rechtsbescherming biedt en bijdragen aan de ontwikkeling van eenvoudigere, handhaafbare en uitvoerbare wetgeving.

Met vriendelijke groeten,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Commissie Wetsvoorstellen

1. Inleiding

Bij de uitvoering van de Motie van Eijk zijn uit een eerdere internetconsultatie en een daaropvolgende rondetafelbijeenkomst knelpunten naar voren gekomen. Ten aanzien van twee van deze knelpunten is nader onderzoek aangekondigd. Daarbij is aangegeven dat voor een oplossing van deze knelpunten waarschijnlijk een wetswijziging is vereist. Deze internetconsultatie betreft een wetswijziging die beoogt beide knelpunten op te lossen. Het eerste knelpunt betreft de kwalificatie van (buitenlandse) personenvennootschappen als fgr met als gevolg ongewenst verlies van fiscale transparantie. Het tweede knelpunt betreft de verwijzingen naar begrippen in de Wft waarvan in de praktijk is gebleken dat deze tot rechtsonzekerheid kunnen leiden.

In deze bijdrage zal de NOB ingaan op de voorgestelde oplossingen zoals opgenomen in het conceptvoorstel en de concepttoelichting op dat voorstel. Achtereenvolgens zal de NOB haar observaties en aanbevelingen delen met betrekking tot de voorgestelde afmeldregeling (paragraaf 2) en de wijziging in de verwijzing naar de Wft (paragraaf 3). Ten slotte doet de NOB met betrekking tot de oplossing van het eerste knelpunt een alternatief voorstel (paragraaf 4).

Samengevat concludeert de NOB dat de voorwaarden van de voorgestelde afmeldregeling te stringent zijn om de fondsenpraktijk op een flexibele wijze tegemoet te komen en daarnaast het hoofddoel van de wetswijziging, namelijk het tegengaan van internationale hybride mismatches en dubbele belasting, te bereiken. Om die reden adviseert de NOB:

1. de toerekeningsvoorwaarde te schrappen;
2. de informatieverplichting anders vorm te geven door opname in het formele belastingrecht; en
3. de regeling voor aan- en afmelding van de afmeldregeling flexibeler te maken.

Daarnaast adviseert de NOB in plaats van de afmeldregeling in overleg met stakeholders een alternatieve oplossing uit te werken die is gebaseerd op een opt-in regeling in combinatie met een vaste kwalificatie als fgr voor bepaalde (publieke) fondsen. Een dergelijke regeling sluit ten opzichte van de afmeldregeling beter aan bij het hoofddoel van de wetswijziging, en leidt tot minder praktische bezwaren en risico's voor de fondsenpraktijk. Voor deze alternatieve oplossing doet de NOB een aantal voorstellen om de regeling zowel voor de Belastingdienst als de fondsenpraktijk uitvoerbaar te laten zijn.

2. Knelpunt 1: afmeldregeling

De NOB steunt het voorstel dat beleggingsfondsen zoals die met de rechtsvorm van een cv in de gelegenheid worden gesteld (onder voorwaarden) niet als fgr te worden aangemerkt. Zoals in de concepttoelichting is vermeld, is het belang hiervan gelegen in het feit dat de kwalificatie van een in beginsel transparante cv in een niet-transparant fgr (net zoals het voormalige toestemmingscriterium) internationaal ongebruikelijk is en daardoor wederom zal resulteren in hybride mismatches. Dit is in strijd met het hoofddoel van de Wet Fiscale kwalificatie rechtsvormen om hybride mismatches te voorkomen. Voor de nadelige gevolgen van hybride mismatches bij beleggingsfondsen verwijst de NOB naar haar reactie van 11 maart 2025, als reactie op de eerdere internetconsultatie fonds voor gemene rekening (pagina 11, “voortbestaan en ontstaan nieuwe hybride mismatches”).¹ Deze gevolgen van hybride mismatches hebben een nadelige invloed op investeringen met buitenlands kapitaal in Nederland en investeringen van Nederlandse beleggers (zoals pensioenfondsen) in buitenlandse fondsen. Dit is door het kabinet terecht als ongewenst aangemerkt.

De NOB is van mening dat het Nederlandse ondernemings- en investeringsklimaat er het meest bij gebaat is als de hybride mismatches, en de daarmee samenhangende nadelen, zo veel mogelijk worden voorkomen tegen zo weinig mogelijk administratieve lasten en beperkende voorwaarden.

Naast de problematiek van de mismatches, levert de kwalificatie van een cv als fgr ook een knelpunt op indien het belastingplichtige fgr geen gebruik kan maken van het regime van de fiscale beleggingsinstelling. In dat geval zal dubbele belastingheffing optreden of zullen vrijgestelde beleggers (zoals pensioenfondsen) geconfronteerd worden met op het beleggingsrendement drukkende vennootschapsbelasting. Om dit te voorkomen is het vaak wenselijk dat het fonds als fiscaal transparant wordt aangemerkt.

Tegelijkertijd vermeldt de toelichting op het conceptvoorstel argumenten om de subjectieve belastingplicht van het fgr niet te schrappen. Deze argumenten kunnen als volgt worden samengevat. Voor beleggers en beheerders van grote beleggingsfondsen met vaak wisselende beleggers kan het om administratieve redenen niet praktisch zijn als alle achterliggende beleggers, over het aan hen toerekenbare deel van de beleggingsopbrengsten, aangifte moeten doen en (indien verschuldigd) belasting af te dragen. Dit kan ook gelden voor buitenlandse fondsen met een Nederlandse bron van inkomen. Ook van de zijde van de Belastingdienst is er een belang gelegen in de administratieve handhaafbaarheid bij fondsen met buitenlandse beleggers die beleggen in Nederlands vastgoed.

¹ <https://www.nob.net/publicaties/heb-oog-voor-rechtsonzekerheid-in-regelgeving-fonds-voor-gemene-rekening/>

Om de fiscale transparantie van een beleggingsfonds – anders dan in de vorm van een inkoopfonds – te realiseren introduceert het conceptvoorstel een zogenaamde ‘afmeldregeling’ die er toe leidt dat een fgr alsnog als fiscaal transparant wordt aangemerkt. Hiervoor gelden drie voorwaarden waarop de NOB afzonderlijk zal ingaan.

Voorwaarde 1: toerekeningsquotum

Het toerekeningsquotum beperkt de toepassing van de afmeldregeling, kort gezegd, tot beleggingsfondsen waarbij het vermogen en resultaat voor fiscale doeleinden aan maximaal 20 lichamen of natuurlijke personen wordt toegerekend.

De NOB ziet deze voorwaarde als een onnodige beperking die afbreuk doet aan de effectiviteit van de afmeldregeling. Fondsen die door het aantal beleggers niet aan deze voorwaarde kunnen voldoen blijven immers geconfronteerd met de nadelige gevolgen van de niet-transparantie van het fonds waaronder dubbele belastingheffing en de nadelige gevolgen van hybride mismatches. De NOB ontvangt signalen uit de praktijk dat een groot aantal fondsen meer dan 20 deelgerechtigden heeft, mede als gevolg van “fund of fund” structuren. In de toelichting op dit conceptvoorstel is niet toegelicht waarom deze beperking noodzakelijk is. In de toelichting op het conceptvoorstel wordt vermeld dat tijdens de stakeholdersbijeenkomst in het kader van het toerekeningsquotum is gesproken over een aantal van vijftien lichamen of natuurlijke personen. Wat de NOB zich kan herinneren van deze suggestie is dat daar als deeloplossing over is gesproken om de categorie fondsen met een zeer laag aantal participanten in een besloten groep uit te zonderen van de fgr-definitie. Zoals hiervoor opgemerkt betreft dit geen totaaloplossing omdat de knelpunten voor fondsen met een groter aantal deelgerechtigden blijft voortbestaan.

Naar de mening van de NOB is de voorwaarde bovendien niet noodzakelijk en wel om de volgende redenen:

- Voor Nederlandse fondsen en buitenlandse fondsen die in Nederland belastbare winst genieten met meer dan 20 participanten ziet de NOB geen reden om toegang tot de afmeldregeling te ontfagen. Risico's op het gebied van heffing en invordering ziet de NOB evenmin gezien de toepassing van de tweede voorwaarde van de voorgestelde afmeldregeling (informatieverplichting), als gevolg waarvan het voor de Belastingdienst eenvoudig is om niet ingezeten belastingplichtigen uit te nodigen tot het doen van aangifte. Door de voorwaarde zou ook een niet verklaarbare onevenwichtigheid ontstaan in vergelijking met inkoopfondsen met meer dan 20 participanten. Voor inkoopfondsen geldt namelijk geen toerekeningsquotum. De NOB is ermee bekend dat er diverse (Nederlandse) transparante inkoopfondsen bestaan met meer dan 20 participanten. Als gevolg van de afschaffing van de vastgoed-fbi is dit aantal zelfs gestegen omdat deze fbi's veelal zijn geherstructureerd naar een transparant inkoopfonds.

- De NOB verwacht overigens niet dat fondsen met een grote groep wisselende - waaronder niet-ingezet - deelgerechtigden een beroep zullen doen op de afmeldregeling. Dit alleen al gezien de kosten van de administratieve lasten, waaronder die opgeroepen door de tweede voorwaarde (informatieverplichting) en doordat de investeerders bij de beheerder extra informatie zullen opvragen om hun individuele belastingpositie te kunnen bepalen. Deze lasten zullen niet opwegen tegen het voordeel van de fiscale transparantie. Een fondsmanager zal alleen een beroep doen op de afmeldregeling als hij er zeker van is dat hij voortdurend aan de informatieverplichting zal kunnen voldoen. Bij te grote groepen participanten is het risico dat niet aan de informatieverplichting kan worden voldaan te groot. Deze fondsen zullen de afmeldregeling dus niet willen toepassen. Voor de toepassing van de afmeldregeling zal er dus een natuurlijke beperking zijn tot fondsen met een stabiele, minder grote groep participanten.
- Voor buitenlandse fondsen waar zonder toepassing van de afmeldregeling geen sprake is van in Nederland belastbare winst als bedoeld in artikel 17, derde lid, onderdeel a Wet Vpb juncto artikel 17a Wet Vpb (hierna: Nederlandse Belastbare Winst) ziet de NOB ook geen reden om de afmeldregeling te beperken tot fondsen die aan het toerekeningsquotum voldoen. Deze voorwaarde is in dat geval onnodig beperkend en handhaaft de nadelen die worden opgeroepen door de hybride mismatches. Deze nadelen worden nadrukkelijk ondervonden door Nederlandse (institutionele) beleggers (zoals pensioenfondsen) bij hun beleggingen in buitenlandse beleggingsfondsen. Omdat er in deze gevallen geen Nederlands heffings- of invorderingsbelang is, is voor het stellen van deze voorwaarde geen goede reden aan te voeren. Deze buitenlandse fondsen zouden ook zonder te voldoen aan de toerekeningsvoorwaarde gebruik moeten kunnen maken van de afmeldregeling. De NOB wijst er op dat het kunnen toepassen van de afmeldregeling door deze fondsen wel relevant kan zijn gezien de nadelige gevolgen van de hybride mismatches die ook bij deze fondsen kunnen optreden (zie de voorbeelden genoemd in de reactie van de NOB van 11 maart 2025 op de eerdere internetconsultatie).

Daarnaast is de NOB bezorgd over praktische, juridische en commerciële bezwaren tegen het toerekeningsquotum. De fondsmanager zal immers moeten borgen (en zich jegens de beleggers verplichten) dat er maximaal 20 deelgerechtigden zijn. Dit ligt niet altijd binnen zijn controle. Ter illustratie benoemt de NOB de volgende voorbeelden:

- Bij een gestapelde structuur (*fund of funds*) kan het zo zijn dat als gevolg van een transactie in het bovengelegen fonds, waar de fondsmanager van het ondergelegen fonds geen invloed op heeft, het aantal deelgerechtigden stijgt tot boven de 20. Het gevolg is dat het betreffende onderliggende fonds belastingplichtig wordt met alle nadelige gevolgen voor (de beleggers in) het onderliggende fonds. Deze risico's zijn niet of nauwelijks te beheersen waardoor het fonds niet attractief is voor beleggers.

- Ook de toepassing van de afmeldregeling zelf geeft in gestapelde structuren aanleiding tot praktische complicaties. De NOB illustreert dit aan de hand van het volgende voorbeeld.

Indien de 'bovenste' CV (een mogelijk fgr) in een structuur 14 participanten heeft en de CV daaronder (ook een mogelijk fgr) 10 participanten, waaronder de bovenste CV, dan zal de onderste CV alleen aan de toerekeningsvoorwaarde kunnen voldoen als de bovenste CV géén beroep doet op de afmeldregeling (en dus non-transparant blijft). Indien de bovenste CV wél een beroep doet op de afmeldregeling en dus transparant wordt, is voor de onderste CV immers het aantal van 20 overschreden dat als maximum geldt voor de afmeldregeling. Indien beide CV's een verschillende beheerder hebben kan de beheerder in het onderste fonds niet beïnvloeden of het bovenste fonds een beroep op de afmeldregeling doet, met een niet beheersbaar fiscaal risico als gevolg.

- De situatie waarbij deelgerechtigden partij zijn bij een juridische splitsing kan ertoe leiden dat de limiet van 20 deelgerechtigden wordt overschreden zonder dat de fondsmanager daar controle over heeft.
- Een fonds dat aan het maximum aantal deelgerechtigden zit zal moeten borgen dat een participant zijn participatie niet overdraagt aan twee of meer andere beleggers omdat de transparantie dan verloren gaat. Dit vermindert de liquiditeit en daarmee de waarde van de participatie voor de beleggers en doet ernstig afbreuk aan de attractiviteit van het fonds.

Verder signaleert de NOB dat ook vanuit het perspectief van het toezichtsrecht dat van toepassing is op beleggingsinstellingen en icbe's duidelijkheid over de fiscale kwalificatie zeer gewenst is.² Als gevolg van het conceptvoorstel, ziet de NOB hier een mogelijke toename van aansprakelijkheidsrisico's voor beheerders van een beleggingsinstelling of een icbe, met name op basis van een onjuiste prospectus of vanwege het onvoldoende naleven van de zorgplicht van een beheerder jegens de participanten.

² Dit past ook binnen de recente ontwikkelingen op Europees niveau in het kader van de *Savings and Investment Union* (SIU) waarbij de wens voor een geharmoniseerd en stimulerend fiscaal kader voor investeringen binnen Europa, ook via beleggingsinstellingen of icbe's, wederom is benadrukt. Het zou daarmee in lijn zijn het Nederlandse fiscale kader te laten aansluiten bij dat van overige lidstaten (bijvoorbeeld met betrekking tot het signaleerde knelpunt van buitenlandse fondsen met rechtspersoonlijkheid, die onder de Wft wel zouden kwalificeren als beleggingsinstelling en niet als beleggingsmaatschappij), en waar mogelijk duidelijkheid te creëren ter bevordering van investeringen via beleggingsinstellingen en icbe's.

Dit houdt in het bijzonder verband met de actievere houding die van beheerders wordt verlangd onder de voorgestelde regeling, bijvoorbeeld bij het afmelden van een fonds en het doorlopend monitoren van het directe en indirecte bestand van participanten. In samenhang met een mogelijk onduidelijk fiscaal kader en de diverse denkbare praktische moeilijkheden, ziet de NOB een risico dat dit kan leiden tot het (onverhoopt) niet-naleven van de voorwaarden voor de afmeldregeling door de beheerder van het fonds met fiscale gevolgen voor de participanten waarvoor participanten de beheerder mogelijk aansprakelijk stellen.³

Uit de in de toelichting opgenomen voorbeelden leidt de NOB af dat de deelgerechtigdheid van de beherend vennoot niet meetelt voor de grens van 20 deelgerechtigden. Als dit inderdaad de bedoeling is dan zou hier in de tekst van de wet in moeten worden voorzien.

Op basis van al het voorgaande adviseert de NOB het toerekeningsquotum te schrappen omdat dit afbreuk doet aan het doel van de wetgeving, overigens niet noodzakelijk is en aanzienlijke bezwaren en risico's oplevert in de uitvoering door fondsmanagers.

Mocht aan het aantal deelgerechtigden toch een kwantitatieve limiet moeten worden gehanteerd dan is de NOB er voorstander van deze voorwaarde alleen te hanteren voor fondsen die Nederlandse Belastbare Winst genieten. Fondsen die beleggen in Nederlandse onroerende zaken vallen hier dus onder.

Deze kwantitatieve limiet voor de fondsen met Nederlands belastbaar inkomen zou daarbij volgens de NOB substantieel hoger moeten liggen dan 20. Zoals opgemerkt in het commentaar van de Redactie Vakstudie Nieuws (V-N 2026/2.16) is het aantal van 150 participanten terug te vinden in artikel 2:66a Wft. De NOB sluit zich aan bij deze grens.

³ Ter achtergrond merkt de NOB hierbij graag het volgende op. Voor beleggingsinstellingen en icbe's moet informatie over de fiscale status en de toepasselijke fiscale regelgeving voorafgaand aan de investering in een prospectus kenbaar worden gemaakt aan investeerders (voor icbe's is bijvoorbeeld ook specifiek bepaald dat moet worden vermeld of bronbelasting wordt ingehouden op inkomsten en kapitaalwinsten die aan participanten in een fonds worden uitgekeerd; zie Bijlage I bij Richtlijn 2009/65/EG inzake icbe's (de "**icbe-Richtlijn**"). Indien een risico wordt voorzien dat dit aan wijziging(en) onderhevig is, moet dat ook worden gemeld aan investeerders in de vorm van een *risk factor*. Het prospectus moet verder up-to-date worden gehouden bij latere toetredingen en (materiële) wijzigingen ten aanzien van de daarin opgenomen informatie moeten op doorlopende basis worden gemeld. Daarnaast is een beheerder van een beleggingsinstelling of icbe onder de toepasselijke regelgeving expliciet belast met belastingaangiften als onderdeel van haar administratieve taken (zie Bijlage II bij de icbe-Richtlijn en Bijlage I bij Richtlijn 2011/61/EU inzake beleggingsinstellingen).

De NOB schat in dat een limiet van 150 in de praktijk de meeste fondsen die als transparant willen kwalificeren deze mogelijkheid biedt, mits het gaat om het aantal directe participanten (dus zonder doorkijkvereiste). Een dergelijke kwantitatieve grens kan naar de mening van de NOB namelijk alleen werkbaar zijn wanneer deze volledig binnen de invloedssfeer van de fondsbeheerder ligt, zeker gezien de potentieel directe en momenteel zelfs onherstelbare fiscale gevolgen bij overschrijding.

Daarbij blijft de fondsbeheerder gehouden aan de informatieverplichting bij toepassing van de afmeldregeling. Dit betekent dat de Belastingdienst ook bij een transparant fonds de relevante gegevens ontvangt over indirecte participanten die via een transparante entiteit deelnemen. De NOB verwacht daarom dat fondsen reeds geen gebruik zullen maken van de afmeldregeling wanneer er een reëel risico bestaat dat niet aan deze informatieverplichting kan worden voldaan.

Voorwaarde 2: informatieverplichting

De NOB kan zich vinden in de informatieverplichting. Dat geldt ook voor het feit dat de informatieverplichting slechts ziet op informatie relevant voor de Nederlandse belastingheffing zoals in de concepttoelichting is vermeld. De NOB ziet alleen relevantie voor de Nederlandse belastingheffing indien het fonds Nederlandse Belastbare Winst geniet. De NOB zou graag meer duidelijkheid krijgen over de vraag of dit alleen informatie betreft met betrekking tot de identiteit van de deelgerechtigden of ook (jaarlijkse) informatie over de aard en omvang van de door het fonds behaalde resultaten en de waarde van de beleggingen.

Voor fondsen zonder Nederlandse Belastbare Winst zou de NOB graag een bevestiging zien dat hiervoor geen informatieverplichting geldt. Van zulke fondsen zal (extra) informatie niet noodzakelijk zijn. Buitenlandse participanten in fondsen zonder Nederlandse Belastbare Winst zijn in Nederland niet belastingplichtig. Een Nederlandse participant in een transparant fonds zal steeds zelf het onderliggende inkomen moeten opnemen in de aangifte inkomsten- of vennootschapsbelasting. Ook een Nederlandse deelneming van een (buitenlands) fonds zal zelf de inhoudingsplicht voor de dividend- en bronbelasting moeten bepalen. Daarnaast zullen buitenlandse fondsen zonder Nederlandse Belastbare Winst het in de praktijk als onnodig complex ervaren indien zij informatie moeten verstrekken aan de Nederlandse Belastingdienst als de relevantie hiervoor ontbreekt.

Op basis van een letterlijke lezing van het consultatievoorstel concludeert de NOB dat het niet (tijdig) voldoen aan de informatieverplichting al kan leiden tot diskwalificatie voor de afmeldregeling en daarmee non-transparantie. Gezien het feit dat deze voorwaarde een administratief karakter heeft is dit gevolg naar de mening van de NOB onevenredig.

Er zijn omstandigheden denkbaar dat het buiten de macht van de fondsbeheerder ligt dat bepaalde informatie met betrekking tot een deelgerechtigde niet tijdig beschikbaar is. Het vervallen van de transparantie heeft zeer grote gevolgen voor het fonds zelf en de participanten en is dan ook commercieel niet aanvaardbaar, wat ernstig afbreuk doet aan de praktische bruikbaarheid van de regeling.

Gezien het administratieve karakter van de voorwaarde is de NOB er voorstander van een regeling te treffen in het formele belastingrecht. De NOB denkt hierbij aan het opnemen van een informatieverplichting van administratieplichtigen overeenkomstig artikel 22 en artikel 22a Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting met een informatieverplichting voor de (gereguleerde) fondsbeheerder of de beleggingsinstelling. Deze informatieverplichting (inclusief administratieve sancties bij niet-naleving ervan) zou dan de informatieverplichting als materiële voorwaarde voor toepassing van de afmeldregeling zoals opgenomen in het conceptvoorstel kunnen vervangen.

Vanuit het belang van doelmatigheid zou de administratieplicht naar de mening van de NOB slechts moeten gelden voor de beheerders van fondsen die Nederlandse Belastbare Winst genieten. Ook zou de administratieplicht geschikt zijn als maatregel bij het in onderdeel 4 hierna beschreven alternatieve voorstel.

Voorwaarde 3: Tijdstip indiening verzoek en eenmalige toepassing afmeldregeling

Artikel 2a, tweede lid, Wet Vpb bepaalt wanneer voor nieuwe fondsen (dat wil zeggen: fondsen opgericht na invoering van de voorgestelde afmeldregeling) het verzoek tot toepassing van de afmeldregeling moet zijn ingediend. De regeling maakt daarbij onderscheid tussen in Nederland gevestigde fondsen, in het buitenland gevestigde fondsen die Nederlands inkomen genieten en overige fondsen.

In Nederland gevestigde fondsen (artikel 2a, tweede lid, onderdeel a Wet Vpb) dienen het verzoek tot toepassing van de regeling te doen uiterlijk in het jaar waarin zij zonder toepassing van de afmeldregeling belastingplichtig zouden worden. Hetzelfde geldt voor in het buitenland gevestigde fondsen die zonder toepassing van de afmeldregeling belastingplichtig zouden zijn op grond van artikel 3 Wet Vpb (artikel 2a, tweede lid, onderdeel b Wet Vpb). Deze laatste fondsen dienen uiterlijk in het eerste jaar dat zij buitenlands belastingplichtig zouden worden een beroep te doen op de regeling.

Naast de reguliere verzoektermijn van de afmeldregeling wordt nog een overgangsregeling voorgesteld voor fondsen die op basis van de huidige regeling als fgr worden aangemerkt en voor fondsen die gebruik maken van het in pakket Belastingplan 2026 (OFM 2026) geboden overgangsrecht. Deze reeds vóór invoering van de afmeldregeling bestaande fondsen die aan de voorwaarden voldoen en de afmeldregeling willen toepassen, moeten deze keuze in het jaar van inwerkingtreding van de voorgestelde afmeldregeling kenbaar maken.

Op basis van deze regeling geldt dus als uitgangspunt dat een nieuw fonds in het eerste jaar dat het als fgr binnenlands of buitenlands belastingplichtig zou worden, moet besluiten een beroep te doen op de afmeldregeling. Voor bestaande fondsen geldt zelfs dat ze een beroep op de afmeldregeling moeten doen in het jaar van inwerkingtreding daarvan ongeacht of zij al binnenlands of buitenlands belastingplichtig waren (fondsen die reeds als fgr worden aangemerkt) dan wel binnenlands of buitenlands belastingplichtig zouden worden (fondsen die zich beroepen op het overgangsrecht).

De NOB ziet dit als een onwenselijke beperking voor de toepassing van de regeling. Immers, de omstandigheden waarin een fonds en de beleggers zich bevinden kunnen wijzigen op grond waarvan op een later moment een andere afweging wordt gemaakt met betrekking tot de wenselijkheid tot al dan niet toepassen van de afmeldregeling. Te denken valt aan de situatie dat een fonds in jaar één tot stand komt en gedurende het eerste jaar nog niet duidelijk is welk type beleggers en hoeveel beleggers zullen toetreden. Het aantal en de aard van de beleggers (binnenlands/buitenlands, belast/vrijgesteld) speelt een belangrijke rol bij de wenselijkheid de afmeldregeling al dan niet (direct) toe te passen.

Om dezelfde reden acht de NOB de voorwaarde dat de afmeldregeling door een fonds slechts eenmaal mag worden toegepast onnodig beperkend. Ook gedurende de looptijd van een fonds kan het immers zo zijn dat de samenstelling van beleggers wijzigt waardoor een andere keuze voor de hand ligt. De NOB adviseert ruimte te bieden gedurende de looptijd van het fonds de toepassing van de afmeldregeling meer flexibel te maken om in te kunnen spelen op gewijzigde omstandigheden.

De voorgestelde eenmalige keuze knelt nog meer indien een fonds na toepassing van de afmeldregeling weer als fgr kwalificeert als gevolg van het (onverhoopt) niet langer voldoen aan de voorwaarden. Dit zou met name kunnen spelen indien wordt vastgehouden aan de huidige voorgestelde rigide toepassing van de voorgestelde toerekeningsvoorwaarde van maximaal 20 achterliggende participanten. Het zou naar de mening van de NOB niet onredelijk zijn een dergelijke ongewenste fgr status weer terug te kunnen draaien zodra weer aan de voorwaarden wordt voldaan.

De beperkte keuzemogelijkheid zoals nu voorgesteld doet ook afbreuk aan de effectiviteit van de regeling als het gaat om het voorkomen van dubbele belasting en nadelige gevolgen van hybride mismatches. Uit de toelichting leidt de NOB af dat de regering beoogt te voorkomen dat fondsen hun fiscale kwalificatie veelvuldig wijzigen. Naar de mening van de NOB zou dit alleen bezwaarlijk zijn in misbruiksituaties. In dat kader zou eventueel een algemene anti-misbruikregeling kunnen worden overwogen die misbruik van de regeling tegengaat. Ook kan worden gedacht aan een keuze voor een bepaalde termijn zoals tenminste vijf jaar. In de praktijk zullen closed-end fondsen met een investeringshorizon dan normaliter niet op hun keuze terugkomen.

De NOB begrijpt dat de afmeldregeling geldt vanaf het begin van het boekjaar waarin het verzoek voor transparantie is gedaan. Met betrekking tot de Wet Vpb kan de NOB zich hierin vinden. Echter, voor de toepassing van de Wet dividendbelasting en Wet bronbelasting zou het logischer zijn als de transparantie geldt vanaf het moment dat het (ingewilligde) verzoek is ingediend.

3. Knelpunt 2: verwijzing Wft

Nu duidelijk is geworden dat een fgr-kwalificatie ook gewenst is voor buitenlandse personenvennootschappen met rechtspersoonlijkheid, begrijpt de NOB dat de fgr-definitie niet langer verwijst naar het ‘beleggingsfonds’ in de zin van de Wft maar naar een ‘beleggingsinstelling’. Op basis van de wettekst ligt het namelijk voor de hand om aan de Nederlandse definitie uit de Wft te toetsen en niet aan een buitenlandse implementatie van de AIFMD zoals het huidige Fondsenbesluit voorschrijft, ongeacht de plaats van vestiging van het fonds of de beheerder. De NOB zou hier graag een bevestiging van zien in de toelichting op de wetswijziging.

4. Alternatieve oplossing

Gezien het bovenstaande is de overall conclusie van de NOB dat alle drie de voorwaarden van de voorgestelde afmeldregeling te stringent zijn om de fondsenpraktijk op een flexibele wijze tegemoet te komen en daarnaast het hoofddoel van de wetswijziging, namelijk het tegengaan van internationale hybride mismatches en dubbele belasting, te bereiken. Daarbij speelt ook een belangrijke rol dat het uitgangspunt van belastingplicht van het fgr indruist tegen de fiscale behandeling van veel buitenlandse beleggingsfondsen in de staat van vestiging als fiscaal transparant, en juist dus ook veel praktische problemen veroorzaakt voor de niet in Nederland belastingplichtige beleggingsfondsen. De NOB stelt om die reden voor om – zoals eerder in de literatuur is voorgesteld¹ - het uitgangspunt om te draaien en uit te gaan van fiscale transparantie van beleggingsfondsen en daarbij te werken met een optionele belastingplicht van het fgr.⁴ Om deze optie praktisch uitvoerbaar te houden, stelt de NOB voor om daarnaast te voorzien in beleggingsfondsen die verplicht (‘per se’) worden aangemerkt als niet transparant fgr, indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan alsmede een in het formele belastingrecht op te nemen informatieverplichting zoals hiervoor onder het kopje “voorwaarde 2” is beschreven.

⁴ Zie G.K. Fibbe & A.J.A. Stevens, Een optionele vennootschapsbelastingplicht voor het fonds voor gemene rekening: de gouden graal?, WFR 2026/2.

Hoe kan een dergelijke regeling van ‘per se’ vennootschappen het beste worden vormgegeven? In de visie van de NOB dient de categorie ‘per se’ vennootschappen beperkt te worden tot die fondsen die (i) een groot aantal participanten hebben, (ii) waarbij sprake is van een regelmatige handel van participaties, zodat er een voortdurend wisselend bestand is van participanten, en (iii) Nederlandse Belastbare Winst genieten. Voor het aantal participanten kan eventueel aangesloten worden bij de hiervoor reeds genoemde regeling van artikel 2:66a Wft (150 participanten), waarbij het voor dit kwantitatieve vereiste gaat om het aantal directe participanten (geen doorkijkvereiste). Wanneer sprake is van regelmatige handel dient nog nader bepaald te worden. Zie in dit kader bijvoorbeeld de regeling van artikel 26 lid 8 onderdeel h van het Belastingverdrag tussen Nederland en de Verenigde Staten. De derde voorwaarde voorkomt dat situaties waarbij geen Nederlands heffingsbelang speelt zoals in de situatie dat Nederlandse (institutionele) beleggers (zoals pensioenfondsen) hun beleggingen in buitenlandse fondsen die geen Nederlandse Belastbare Winst genieten onnodig tegen hybride mismatches aanlopen en daardoor als “ongewenste” investeerder worden aangemerkt. Ook voorkomt dit de toepassing van ATAD 2 bepalingen op betalingen aan het buitenlandse fonds en dat Nederlandse bronbelasting is verschuldigd op grond van de hybridebepaling in de Wet Bronbelasting. Het voorkomen van deze complicaties is ook één van de doelstellingen van de Wet fiscale kwalificatie rechtsvormen. De NOB merkt op dat bij grote buitenlandse (*private equity*) fondsen (fondsen met een omvang van €/ \$ 5-25 miljard) en hun feeder-funds de limiet van 150 participanten doorgaans wordt overgeschreden. Dit onderstreept het belang dat slechts fondsen die Nederlandse Belastbare Winst genieten aan te merken als ‘per se’ niet-transparant zodat onnodige hybride mismatches ook bij deze grote fondsen worden voorkomen.⁵

De NOB verwacht dat het overgrote gedeelte van de ‘per se’ vennootschappen ook bij voorkeur als belastingplichtig kwalificeren, bijv. om complexe fiscale compliance verplichtingen bij de investeerders en de informatieverplichting voor de fondsbeheerder te voorkomen.

De NOB stelt daarnaast voor om bij deze alternatieve oplossing het beleggingscriterium – inclusief de toevoeging “*het anderszins aanwenden van gelden*” – niet langer als voorwaarde te hanteren voor kwalificatie als belastingplichtig fgr. Het huidige beleggingscriterium blijkt in de praktijk lastig te hanteren gezien het sterk feitelijke karakter van het criterium en de kans dat de relevante feiten gedurende het bestaan van het fonds wijzigen en daarmee de subjectieve belastingplicht. Het schrappen van deze voorwaarde draagt volgens de NOB bij aan een beter hanteerbare en duidelijkere wettelijke systematiek.

⁵ De beschreven buitenlandse fondsen kwalificeren onder de huidige regels typisch als transparant omdat *private equity* fondsen ondernemen. Indien het onderscheid ondernemen en beleggen onder de nieuwe regels anders zal worden ingevuld (zie de tweede paragraaf hieronder) is het gewenst dat *private equity* fondsen zonder Nederlandse Belastbare Winst transparant zijn, tenzij zij opteren voor non-transparantie.

Bovendien verwacht de NOB dat dit slechts beperkte gevolgen zal hebben voor personenvennootschappen die een onderneming drijven (onbedoelde fgr kwalificatie), zolang de reikwijdte van de ‘per se’-vennootschappen beperkt blijft.

Afhankelijk van de invulling van de voorwaarden hebben de afmeldregeling en het alternatief op basis van de optionele belastingplicht grotendeels dezelfde werking. En ook qua informatieverplichting met betrekking tot transparante fondsen kan een overeenkomstige positie worden bereikt. Voor de afmeldregeling blijft gelden dat van buitenlandse fondsen zonder Nederlandse Belastbare Winst dat een actie is vereist (i.e. zich afmelden). Deze voorwaarde blijft internationaal ongebruikelijk. Het lijkt ook onnodig om van buitenlandse fondsen een administratieve handeling te verwachten wanneer zij geen Nederlandse Belastbare Winst genieten, maar slechts in aanraking komen met Nederland door beleggingen die geen Nederlandse Belastbare Winst genereren of omdat in het fonds door een Nederlandse investeerder wordt geïnvesteerd. Dit is een bijkomend nadeel van de afmeldregeling ten opzichte van de hiervoor omschreven alternatieve oplossing.

Voorheffing op uitkeringen door transparante fondsen met Nederlandse Belastbare Winst

Een belangrijk uitvoeringsaspect aan de zijde van de Belastingdienst is de heffing en invordering van Nederlandse belasting bij buitenlandse participanten van transparante fondsen die Nederlandse Belastbare Winst genieten (bijvoorbeeld uit Nederlands vastgoed). In het conceptvoorstel is hier invulling aan gegeven door middel van de informatieverplichting. Een in het formele belastingrecht op te nemen informatieverplichting kan ook worden opgenomen in deze alternatieve oplossing.

Als alternatief voor de informatieverplichting kan volgens de NOB ook worden gedacht aan een door het transparante fonds in te houden voorheffing op uitkeringen aan die participanten die niet bij de Nederlandse Belastingdienst als belastingplichtige zijn geregistreerd en ook niet over een vrijstellingsbeschikking beschikken. Dit komt er in de praktijk op neer dat op uitkeringen aan buitenlandse participanten die niet als buitenlands belastingplichtige zijn geregistreerd door het fonds een voorheffing wordt ingehouden. Deze voorheffing zou kunnen worden verrekend indien de buitenlandse belastingplichtige in Nederland alsnog aangifte doet voor de inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting.

De systematiek van een bronheffing kan naar een eerste inschatting van de NOB een goed alternatief zijn om enerzijds heffing en invordering van Nederlandse belasting over vastgoedinkomen van buitenlandse beleggers in transparante vastgoedfondsen zeker te stellen (z nder de noodzaak de fiscale transparantie van fondsen te beperken), en anderzijds de primaire doelstelling van de Wet fiscale kwalificatie rechtsvormen te verwezenlijken: internationaal meer in de pas lopen ten aanzien van het kwalificatiebeleid van (buitenlandse) rechtsvormen en het voorkomen van hybride mismatches. Het voordeel van een dergelijke regeling is dat er geen beperkende voorwaarden aan de fiscale transparantie van fondsen hoeven te worden gesteld vanuit het belang van de heffing en invordering. Gelet op de rechtszekerheid die deze suggestie kan bieden geeft de NOB in overweging deze aanvullende suggestie nader te onderzoeken.

Omdat dit probleem ook in andere landen zal spelen beveelt de NOB aan een rechtsvergelijkend onderzoek uit te voeren om na te gaan hoe buitenlandse belastingregimes hiermee om gaan. In dit verband verwijst de NOB naar het Britse regime voor de ACS.⁶ De ACS is vanuit VK perspectief fiscaal transparant. Hierdoor zijn participanten/investeerders in de ACS pro-rata belastingplichtig in het VK. Voor niet-ingezetene investeerders geldt dat de manager/beheerder van de ACS verplicht is om belasting in te houden ten aanzien van de huurinkomsten (minus redelijke kosten) die toerekenbaar zijn aan de niet-ingezetene investeerders. Individuele investeerders kunnen vervolgens zelf een aangifte doen in het VK naar hun werkelijk genoten inkomen. Investeerders die als belastingplichtige in het VK zijn geregistreerd kunnen het inkomen bruto ontvangen.

De NOB biedt graag assistentie bij het nader onderzoeken van deze mogelijkheid mede aan de hand van vergelijkbare regimes in andere landen.

5. Tot slot

De NOB is uiteraard graag bereid deze reactie op het wetsvoorstel/internetconsultatie nader toe te lichten en daartoe in overleg te treden. Een afschrift van deze reactie wordt op onze website gepubliceerd.⁷

⁶ <https://www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/investment-funds/ifm08540>

⁷ Meer informatie over de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB leest u hier: <https://www.nob.net/over-de-nob/commissie/commissie-wetsvoorstellen/>.

Over de NOB

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) is opgericht in 1954. We zijn de beroepsvereniging van universitair opgeleide belastingadviseurs in Nederland en behartigen de gemeenschappelijke belangen van onze leden. We staan voor een excellente beroepsuitoefening door het aanbieden van opleidingen voor onze leden, het toepassen van onze code of conduct en de handhaving daarvan via onafhankelijk tuchtrecht. We vormen de brug tussen leden en maatschappij door de inzet van de bij onze leden aanwezige (praktijk)kennis over de volle breedte van het fiscale terrein. Deze kennis zetten we in om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke debat over belastingen.

